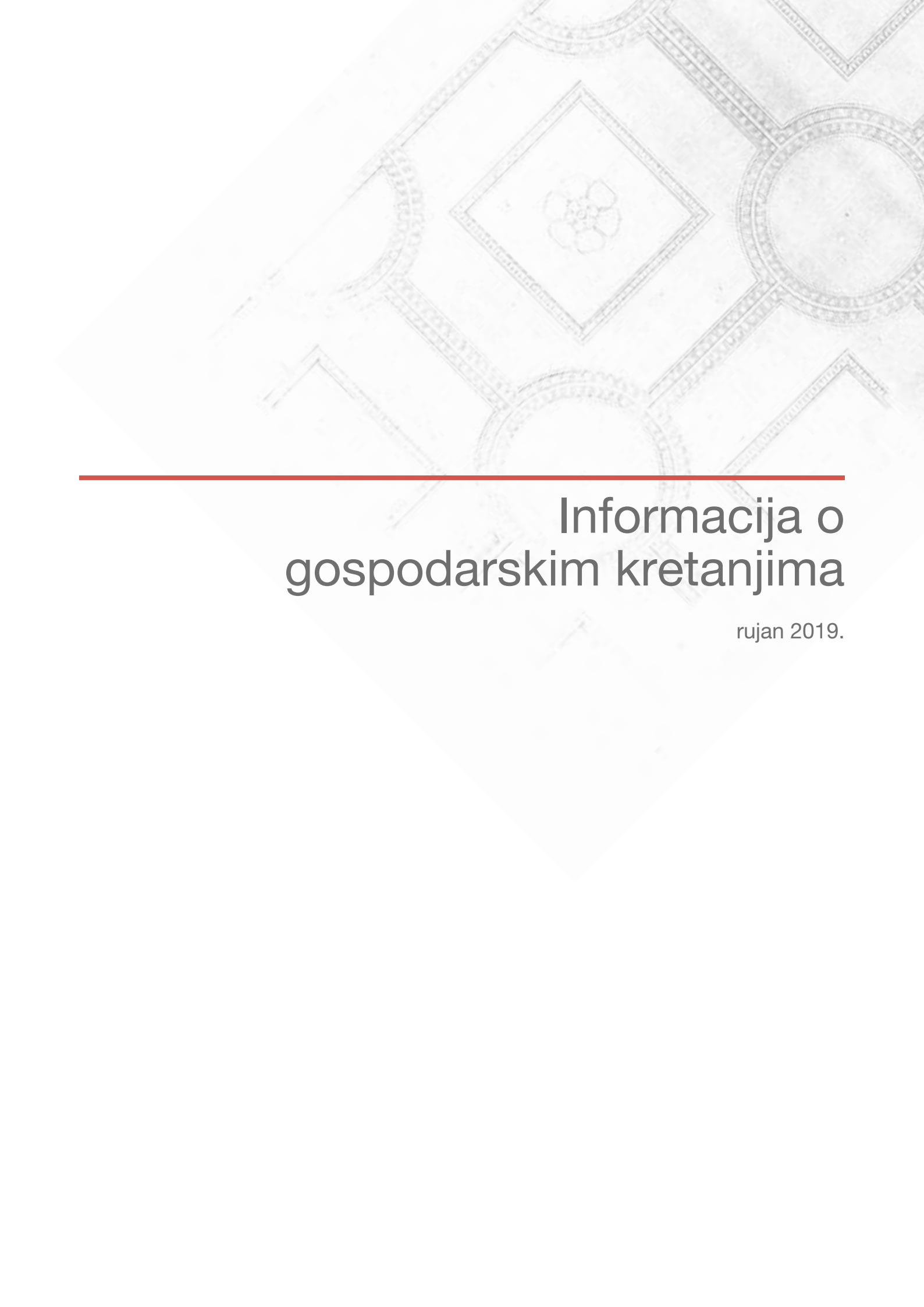

Informacija o gospodarskim kretanjima

rujan 2019.

Sažetak

Gospodarska se aktivnost u Hrvatskoj u drugom tromjesečju 2019. nastavila povećavati, iako po zamjetno nižoj stopi nego na početku godine. Tako se realni BDP povećao za 0,2% u odnosu na prvo tromjesečje ove godine, dok je na godišnjoj razini realna stopa rasta iznosila 2,4%. Dostupni mjesečni pokazatelji upućuju na to da bi se rast realnog BDP-a u trećem tromjesečju mogao ubrzati. Na tržištu rada u drugom se tromjesečju nastavio rast zaposlenosti, ali istodobno je nezaposlenost ostala nepromijenjena u odnosu na početak godine. Plaće su nastavile rasti, ali slabijim intenzitetom nego u prva tri mjeseca 2019. Podaci za srpanj pokazuju da nezaposlenost i dalje stagnira, dok se rast plaća ubrzao. Ubrzanju godišnjeg rasta potrošačkih cijena s 0,6% u lipnju na 1,1% u srpnju ponajviše je pridonijelo povećanje godišnje stope promjene cijena neprerađenih prehrambenih proizvoda i odjeće. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku te je tijekom kolovoza otkupom deviza od banaka ublažio jačanje kune, pa je dodatno porasla ionako visoka kunska likvidnost domaćih kreditnih institucija. U takvim su se uvjetima nastavila povoljna kretanja troškova financiranja. Godišnji se rast plasmana banaka na kraju srpnja usporio s obzirom na to da se kreditiranje poduzeća smanjilo pod utjecajem nagodbe grupe Agrokor s vjerovnicima, dok se kreditiranje stanovništva ubrzalo, čemu je pridonio snažniji rast stambenih kredita, ali i blago ubrzanje godišnjeg rasta gotovinskih nenamjenskih kredita. U prvom je tromjesečju 2019. manjak proračuna opće države prema metodologiji ESA bio podjednak kao u istom razdoblju prošle godine (2,4 mlrd. kuna), pri čemu podaci Ministarstva financija upućuju na ujednačen godišnji rast prihoda i rashoda u drugom tromjesečju.

Prvi rezultati DZS-a pokazuju da se u drugom tromjesečju 2019. gospodarska aktivnost usporila, pri čemu je realni BDP porastao samo za 0,2% u odnosu na prvo tromjesečje. Usporavanje gospodarskog rasta ponajprije odražava smanjenje izvoza robe, a na tromjesečnoj su se razini smanjila i kapitalna ulaganja. Osobna se potrošnja zadržala na razini s početka godine, dok su se državna potrošnja i izvoz usluga povećali. Nepovoljna kretanja na tromjesečnoj razini odrazila su se i na godišnju stopu rasta realnog BDP-a, koja je iznosila 2,4%. Godišnjem povećanju BDP-a najviše je pridonijela investicijska aktivnost. Nasuprot tome, negativan se doprinos neto inozemne potražnje produbio.

Model brze procjene BDP-a upućuje na ubrzanje rasta gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju ove godine (Slika 1.). U srpnju je tako industrijska proizvodnja porasla za 4,8% u odnosu na lipanj ove godine, stoga je na tromjesečnoj razini ostvaren rast od 2,7%. Povećanju u odnosu na prethodna tri mjeseca najviše je pridonio rast proizvodnje intermedijarnih proizvoda te netrajnih dobara za široku potrošnju, a povećala se i proizvodnja energije. S druge strane, za proizvodnju kapitalnih proizvoda i trajnih dobara na tromjesečnoj je razini zabilježen pad. Nadalje, u srpnju je realni promet od trgovine na malo na tromjesečnoj razini porastao za 0,3% (Slika 7.).

Rezultati Ankete o očekivanjima kućanstava pokazuju da se prosječna razina indeksa njihova pouzdanja u srpnju i kolovozu nalazi ispod ostvarenja u drugom tromjesečju ove godine, ponajprije zbog pogoršanih očekivanja glede ekonomske situacije u Hrvatskoj za 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas. Unatoč tome indeks pouzdanja potrošača i dalje se nalazi na relativno visokim razinama. Kada je riječ o poslovnom optimizmu, u građevinarstvu je u srpnju i kolovozu vidljiv oporavak optimizma u usporedbi s prosjekom prethodnog tromjesečja. Tako je indeks pouzdanja u građevinarstvu ponovno dosegao razinu s početka ove godine, koja je ujedno bila najviša otkad se mjere poslovna očekivanja. Istodobno su se i očekivanja u industriji donekle oporavila, no zbog izraženijeg pada tijekom drugog tromjesečja, indeks pouzdanja i nadalje je niži u odnosu na početak godine. S druge strane, u djelatnostima usluga u srpnju i kolovozu zabilježeno je pogoršanje očekivanja, te se zaustavio kontinuirani rast indeksa pouzdanja koji je započeo sredinom 2018. godine. Konačno, očekivanja u trgovini nastavila su se pogoršavati, nakon što je u prvom tromjesečju 2019. indeks pouzdanja poslovnih subjekata u ovoj djelatnosti pokazao značajan rast (Slika 8.).

U drugom tromjesečju 2019. nastavio se rast zaposlenosti, čemu su najviše pridonijele djelatnosti trgovine i ostale uslužne djelatnosti povezane s turizmom te građevinarstvo. Međutim, posljednji dostupni podaci za srpanj upućuju na usporavanje rasta zaposlenosti ponajviše zbog slabijeg povećanja broja zaposlenih u uslužnim djelatnostima vezanim uz turizam (Slika 14.). Nakon kontinuiranog smanjivanja nezaposlenosti od početka 2014., u drugom tromjesečju ove godine broj nezaposlenih stagnirao je na tromjesečnoj razini. Na kretanje nezaposlenosti tijekom drugog tromjesečja utjecali su priljevi u evidenciju HZZ-a iz radnog odnosa koji su bili veći od novog zapošljavanja. Osim toga, brisanja iz evidencije HZZ-a smanjila su se u odnosu na prethodna tri mjeseca. Slična kretanja obilježila su srpanj, te je broj nezaposlenih ostao gotovo nepromijenjen u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. Zbog navedenih kretanja u drugom i na početku trećeg tromjesečja administrativna stopa nezaposlenosti stagnira na razini od 8,5%. Prema posljednjim dostupnim podacima anketna stopa nezaposlenosti iznosila je 6,8% radne snage u prva tri mjeseca 2019. (Slika 15.). Nominalne plaće nastavile su rasti tijekom drugog tromjesečja, iako slabijim intenzitetom, dok su realne plaće stagnirale u odnosu na početak godine zbog rasta potrošačkih cijena. Prema podacima za srpanj na početku trećeg tromjesečja rast plaća ponovno se intenzivirao (Slika 16.).

Potrošačke su se cijene u srpnju smanjile za 0,5% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.), čemu je najviše pridonijelo sezonsko pojeftinjenje odjeće i obuće te povrća, koje je bilo manje izraženo nego prošle godine. S druge strane, najveći pozitivan doprinos ukupnoj inflaciji na mjesečnoj razini dalo je poskupljenje usluga, posebice usluga smještaja, rekreativnih i sportskih usluga te paketa aranžmana. Godišnja se stopa ukupne inflacije potrošačkih cijena povećala, s 0,6% u lipnju na 1,1% u srpnju (Slika 18.). Ubrzanje godišnje inflacije posljedica je povećanja godišnje stope promjene cijena neprerađenih prehrambenih proizvoda (posebno povrća i voća), industrijskih neprehrambenih proizvoda bez energije (poglavito odjeće) te, u nešto manjoj mjeri, energije (krutih goriva i naftnih derivata). Ubrzala se i temeljna inflacija, s 1,1% u lipnju na 1,5% u srpnju. Za razliku od toga, godišnja se stopa rasta proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu (bez energije) usporila, s 1,0% u lipnju na 0,7% u srpnju, pod utjecajem, među ostalim, smanjenja godišnje stope promjene cijena u proizvodnji metala, proizvodnji papira i proizvoda od papira te proizvodnji prehrambenih proizvoda.

Nakon rasta ostvarenog početkom godine, ukupan se robni izvoz u travnju i svibnju 2019. smanjio za 1,9% u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci (Slika 10.) zbog pada izvoza energenata (prije svega nafte i naftnih derivata te, u manjoj mjeri, električne energije). Istodobno je izvoz suženog agregata koji isključuje energente blago porastao (za 0,7%), čemu su najviše pridonijela ostala prijevozna sredstva, uglavnom brodovi, a izrazit rast izvoza zabilježen je i kod pogonskih strojeva i uređaja. Ukupan je robni uvoz, s druge strane, u travnju i svibnju snažno porastao (za 3,6%) u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci (Slika 11.), isključivo kao posljedica zamjetnog rasta uvoza energenata (poglavito nafte i naftnih derivata). Za razliku od toga, uvoz suženog agregata koji isključuje energente neznatno se smanjio (za 0,2%), pri čemu se izdvaja niži uvoz proizvoda metalne industrije i kapitalnih proizvoda (Slika 12.). Prvi podaci za lipanj upućuju na još izraženiji pad ukupnoga robnog izvoza u cijelom drugom tromjesečju, za 4,5% te smanjenje uvoza za 1,6% u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci.

Pritisci na jačanje tečaja kune prema euru, koji su bili prisutni u lipnju, nastavili su se u srpnju i početkom kolovoza. Kako bi stabilizirala tečaj kune, središnja je banka intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka 9. kolovoza i 22. kolovoza ukupno 638,6 mil. EUR. Nakon posljednje devizne intervencije tečaj se stabilizirao. Na kraju kolovoza tečaj je iznosio 7,40 EUR/HRK te je bio neznatno viši od tečaja na kraju srpnja, odnosno približno isti kao na kraju lipnja. Kuna je tijekom srpnja i kolovoza blago ojačala prema većini ostalih valuta iz košarice za izračun efektivnog tečaja, ali to je bilo poništeno ponajviše slabljenjem kune prema američkom dolaru i turskoj liri, što zrcali slabljenje eura prema tim valutama na svjetskome deviznom tržištu. Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune tako je na kraju kolovoza bio na istoj razini kao na kraju lipnja.

Na europskom tržištu novca kratkoročne kamatne stope zadržale su se u srpnju i kolovozu u negativnom području. Prekonoćna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA na kraju kolovoza iznosila je -0,36%, a pad šestomjesečnog EURIBOR-a dodatno se intenzivirao tijekom srpnja i kolovoza te je na kraju kolovoza iznosio -0,43% (Slika 24.), što vjerojatno djelomično proizlazi iz očekivanja da će se i nadalje smanjivati ESB-ove kamatne stope. Premije rizika za europske zemlje s tržištima u nastajanju nisu se znatnije promijenile tijekom srpnja i kolovoza. Tako je premija rizika za Hrvatsku na kraju kolovoza iznosila 81 bazni bod, a to je gotovo jednako premiji za rizik Slovenije i Bugarske (Slika 25.).

Tijekom srpnja i kolovoza nije bilo prometa na domaćem međubankovnom prekonoćnom tržištu, što je posljedica izdašnog viška likvidnosti domaćih poslovnih banaka, koji je u kolovozu prosječno iznosio 30,8 mlrd. kuna (Slika 54.). Istodobno je kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule ostala nepromijenjena na razini od 0,08% (Slika 28.), dok je na aukciji eurskih trezorskih zapisa iste ročnosti prvi put ostvarena negativna kamatna stopa od -0,05%.

Kamatne stope banaka na novoodobrene kredite poduzećima i stanovništvu u prosjeku su se blago smanjile u srpnju 2019. (slike 28. i 29.), pa se nastavio trend pada kamatnih stopa banaka. Tome su najviše pridonijele niže kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima za obrtna sredstva (Slika 31.), dok su se kamatne stope na prvi put ugovorene stambene i potrošačke kredite uglavnom zadržale na podjednako razini kao u lipnju (slike 32. i 33.). Što se tiče depozita, kamatna stopa na oročene depozite poduzeća blago se smanjila u odnosu na mjesec prije, a kamatna stopa na oročene depozite stanovništva ostala je gotovo nepromijenjena (slike 34. i 35.).

Pritom se razlika između kamatnih stopa na nove kredite i depozite spustila na 4,71 postotni bod te na stanja kredita i depozita na 4,41 postotni bod (Slika 37.).

Monetarna kretanja u srpnju 2019. obilježilo je povećanje ukupnih likvidnih sredstava (M4) od 6,5 mlrd. kuna ili 2,0%, čemu je najviše pridonijelo sezonsko povećanje neto inozemne aktive (NIA) kreditnih institucija (Slika 38.). Neto domaća aktiva (NDA) monetarnog sustava smanjila se tijekom srpnja, ponajviše zbog pada plasmana poduzećima. Na godišnjoj se razini rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) u srpnju 2019. ubrzao na 4,9%, na osnovi transakcija (Slika 49.). Pritom se godišnji rast novčane mase (M1) povećao na 16,1% (Slika 48.), dok je godišnji pad kvazinovca bio neznatno izraženiji te je na kraju srpnja iznosio 1,3% (na osnovi transakcija).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim državi) smanjili su se u srpnju za 0,6 mlrd. kuna (na osnovi transakcija), a njihov se godišnji rast nastavio usporavati te je u srpnju iznosio 3,4% (Slika 40.). Pad ukupnih plasmana domaćim sektorima u srpnju rezultat je smanjenja plasmana sektoru nefinancijskih poduzeća (Slika 41.), koji je na godišnjoj razini iznosio -2,3% (odnosno -0,4% ako se isključi učinak aktiviranja državnih jamstava izdanih brodogradilištima). Provedba nagodbe grupe Agrokor, pri čemu je dio potraživanja kreditnih institucija prema domaćim kompanijama unutar grupe prebačen na inozemne kompanije unutar grupe, te prodaja plasmana koji nisu pokriveni rezervacijama pridonijeli su nepovoljnijem kretanju plasmana poduzećima i potisnuli godišnje stope promjene u negativno područje. Kada je riječ o stanovništvu, godišnji rast plasmana tom sektoru u srpnju se ubrzao na 7,1% (Slika 42.), čemu je pridonio nastavak ubrzavanja godišnjeg rasta stambenih kredita, a istodobno se blago ubrzao godišnji rast gotovinskih nenamjenskih kredita. Promatra li se valutna struktura, udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu nastavio je rasti i dosegnuo krajem srpnja 53,6% (Slika 47.). Godišnji rast nominalnog stanja plasmana, koji je u srpnju iznosio 1,8%, bio je zamjetno niži od rasta na osnovi transakcija, što je uglavnom rezultat prodaja plasmana.

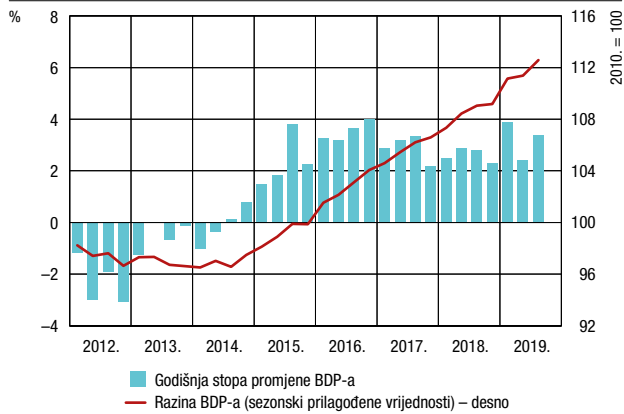
Bruto međunarodne pričuve, nakon blagog smanjenja u srpnju, povećale su se u kolovozu, te su na kraju mjeseca iznosile 21,0 mlrd. EUR (Slika 56.). Porast pričuva u kolovozu uglavnom je bio rezultat kupnje deviza od poslovnih banaka. U odnosu na kraj prethodne godine bruto pričuve porasle su za 3,6 mlrd. EUR ili 20,5%. Istodobno su se neto raspoložive pričuve povećale za 1,7 mlrd. EUR ili 10,8% u usporedbi s krajem prošle godine te su na kraju kolovoza iznosile 17,5 mlrd. EUR.

Nakon povećanja u prvom tromjesečju, rast neto inozemnog duga nastavio se tijekom travnja i svibnja 2019. (za 0,8 mlrd. EUR), čemu je najviše pridonijelo pogoršanje neto inozemne pozicije kreditnih institucija (Slika 60.). Osim toga, u znatno manjoj mjeri, svoje su neto inozemne obveze povećali ostali domaći sektori, prije svega nebankarske financijske institucije. Stanje bruto inozemnog duga na kraju svibnja iznosilo je 40,3 mlrd. EUR, što je za 0,8 mlrd. EUR više nego na kraju prvog tromjesečja (Slika 62.).

Manjak konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010 u prvom je tromjesečju 2019. iznosio 2,4 mlrd. kuna, odnosno bio je na istoj razini kao u istom razdoblju prethodne godine. Takva su kretanja odraz podjednagog povećanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u odnosu na prvo tromjesečje 2018. godine (za oko 2,8 mlrd. kuna). Promatrano po kategorijama, rastu ukupnih prihoda pozitivno su pridonijeli prihodi od poreza i socijalnih doprinosa, odražavajući povoljna kretanja gospodarske aktivnosti. Rastu rashodne strane ponajviše je pridonijelo povećanje ostalih tekućih rashoda, rashoda za zaposlene i investicija.

Prema podacima Ministarstva financija¹ za drugo tromjesečje ove godine na razini središnje države ostvaren je višak od 3,4 mlrd. kuna, slično kao i u istom razdoblju 2018. U srpnju se višak u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećao jer je rast prihoda bio snažniji od rasta rashoda.

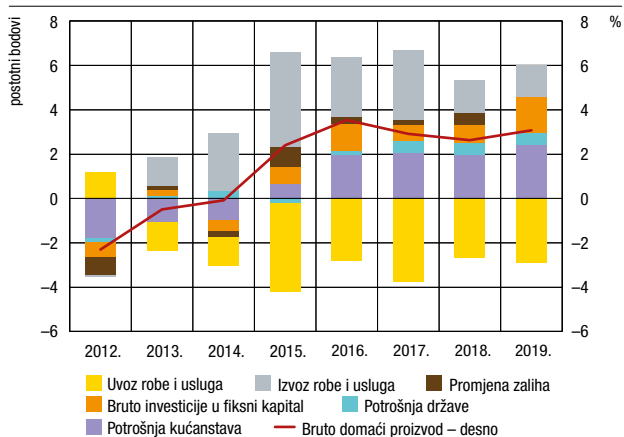
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2019. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 2. rujna 2019.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

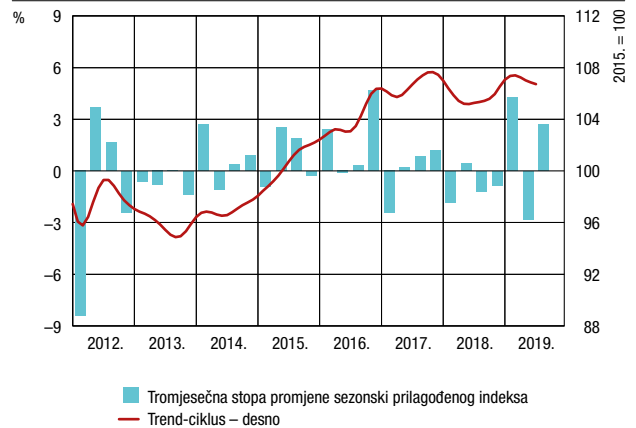

Napomena: Projekcija za 2019. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz srpnja 2019.

Izvori: DZS

Kada je riječ o kretanju duga opće države, on je krajem svibnja iznosio 286,8 mlrd. kuna i bio je za 2,1 mlrd. kuna viši nego na kraju 2018. godine (Tablica 5.), pretežno pod utjecajem izdavanja obveznica na domaćem tržištu kapitala u prvom tromjesečju.

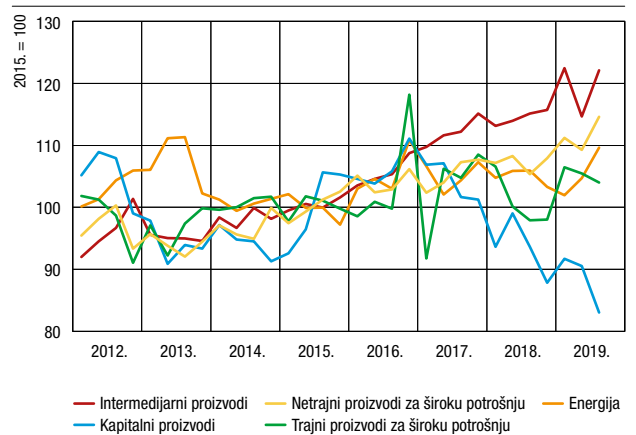
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2019. odnosi se na srpanj.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

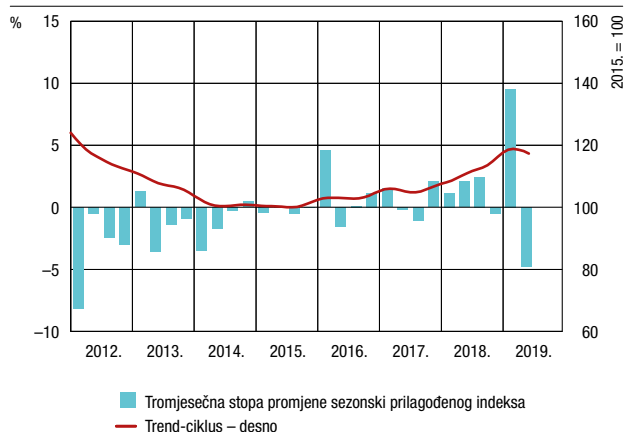

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

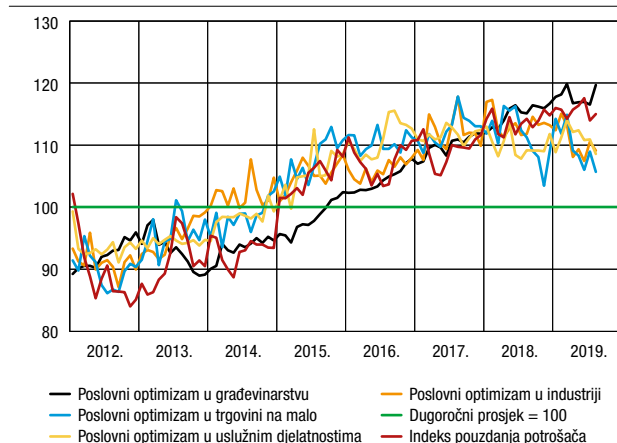
¹ Mjesečni podaci za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti koji se prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU moraju objaviti prije kraja sljedećeg kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinice opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljuju tromjesečno

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

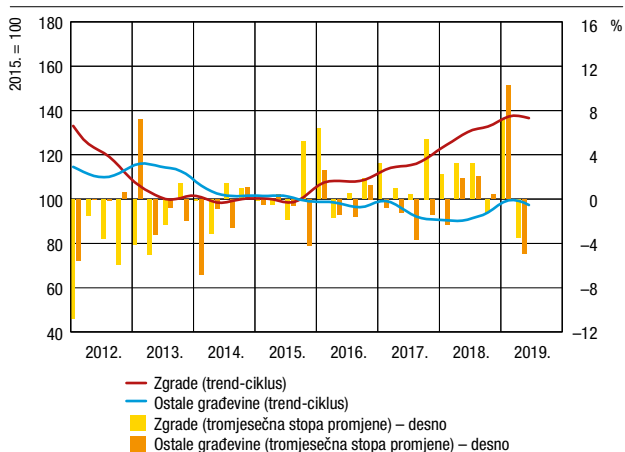
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

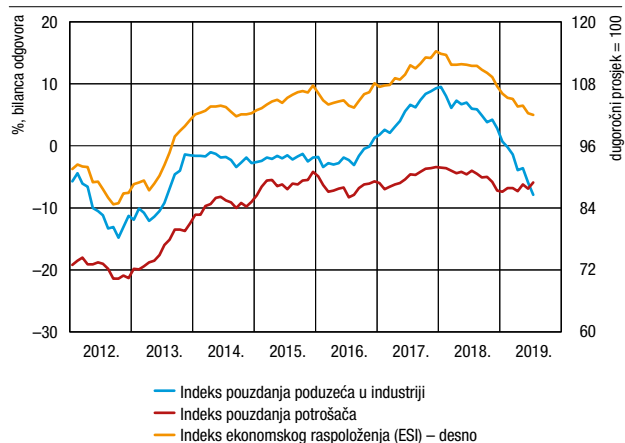
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

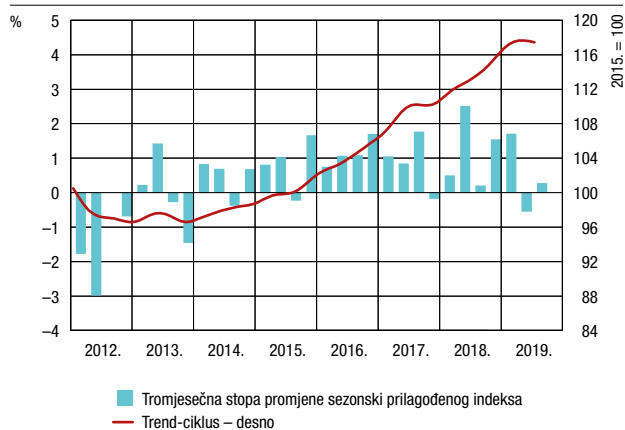
Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezone prilagođene serije

Napomena: Podaci zaključno sa srpnjem 2019.

Izvor: Eurostat

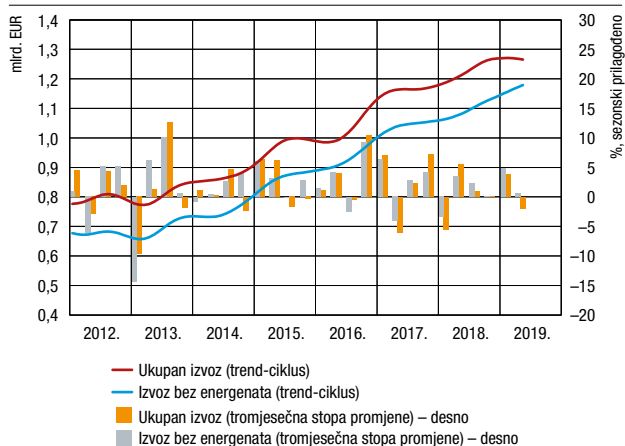
Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2019. odnosi se na srpanj.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

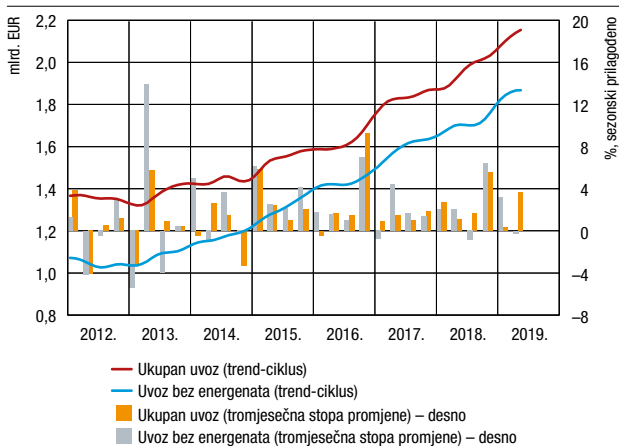
Slika 10. Robni izvoz (fob)

Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj i svibanj.

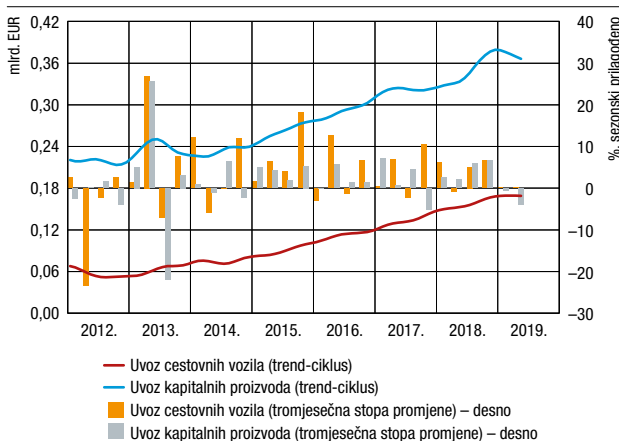
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

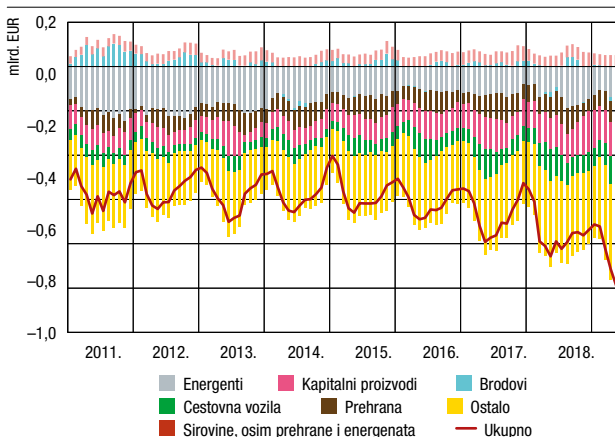
Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj i svibanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

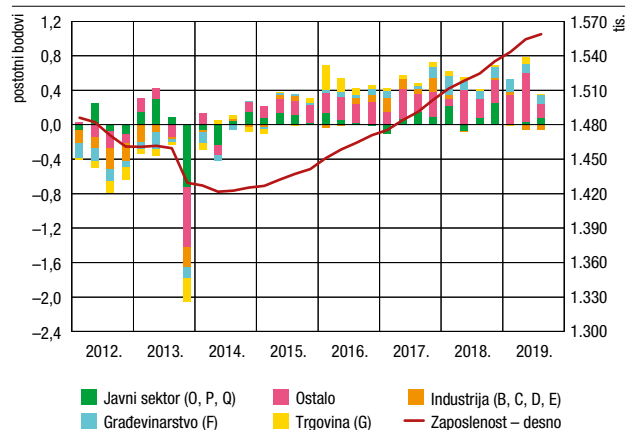
Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.
Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj i svibanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene

Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka.
Podaci zaključno sa svibnjem 2019.

Izvor: DZS

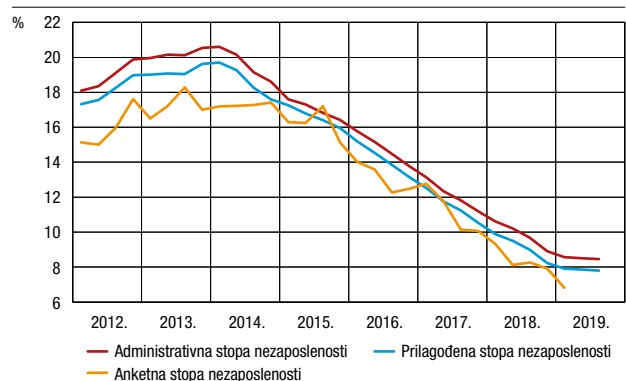
Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

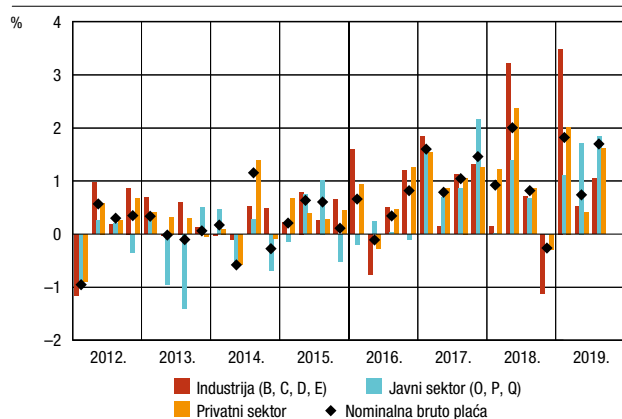
	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	VI.19.	VII.19.	VII.18.	VII.19.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	0,6	1,1	-0,9	-0,5
Energija	1,4	2,0	-0,5	0,1
Nepreobrađeni prehrambeni proizvodi	-4,7	-2,7	-2,7	-0,6
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,6	2,4	0,6	0,4
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	-0,3	0,4	-3,7	-3,0
Usluge	1,3	1,3	0,6	0,7
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	1,1	1,5	-1,0	-0,6
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	0,4	0,0	0,7	0,3
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-15,8	-14,0	-1,0	1,1
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, u USD)	-3,2	5,6	-5,0	3,6

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 15. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

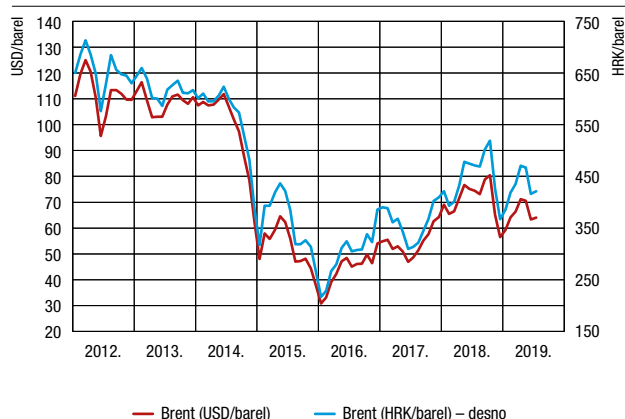
Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj.

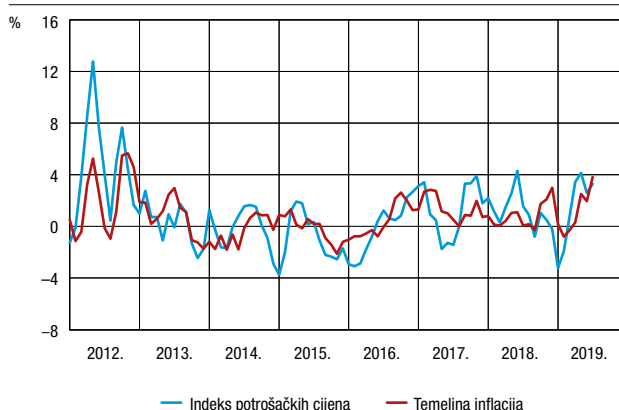
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

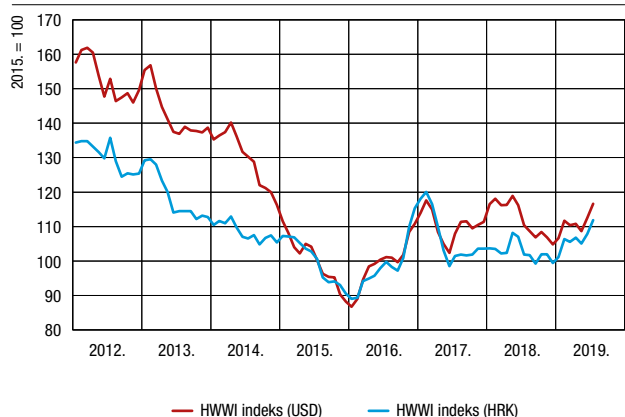
Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnog pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

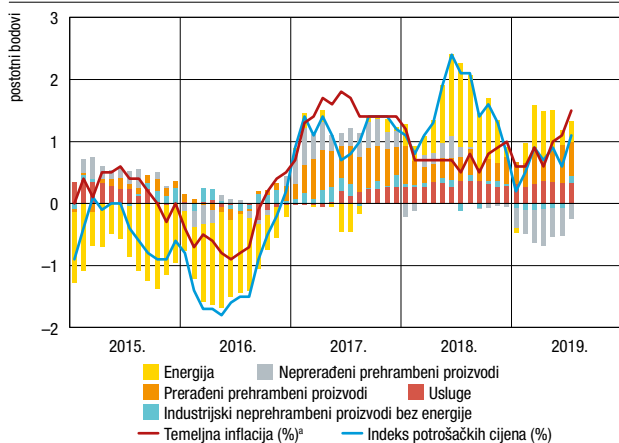
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

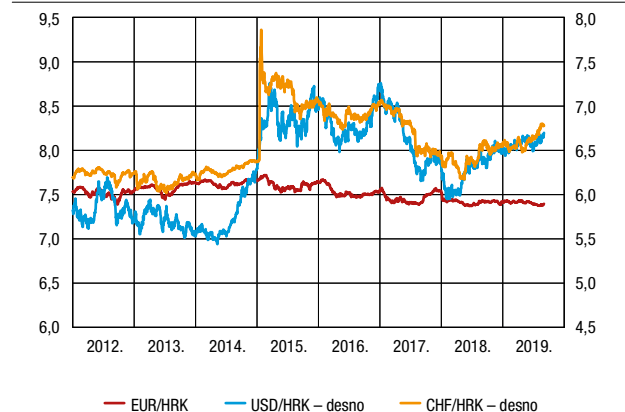
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

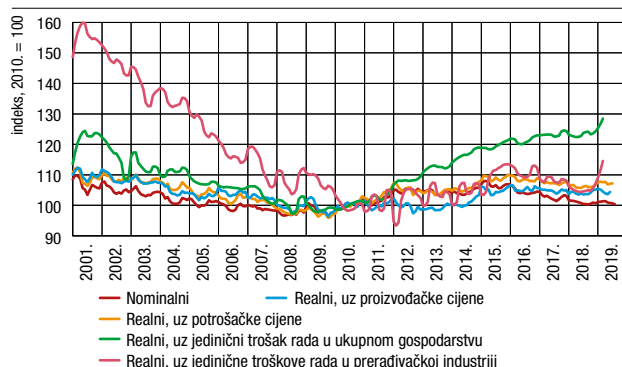
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

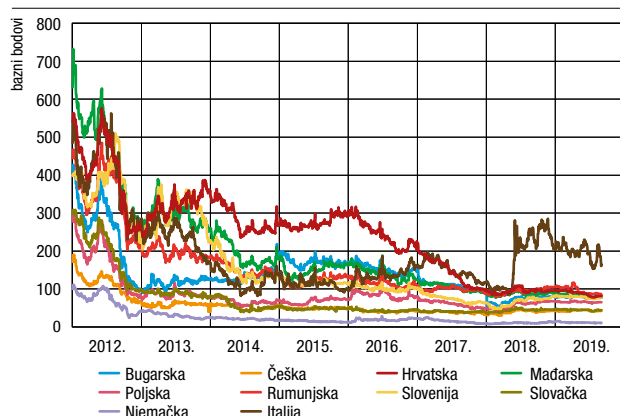
Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

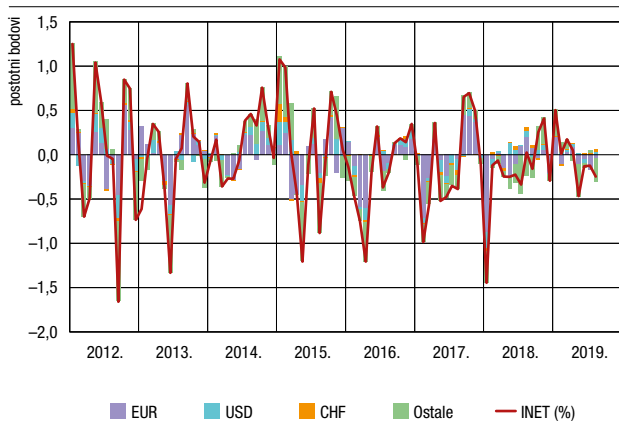
Izvor: HNB

Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

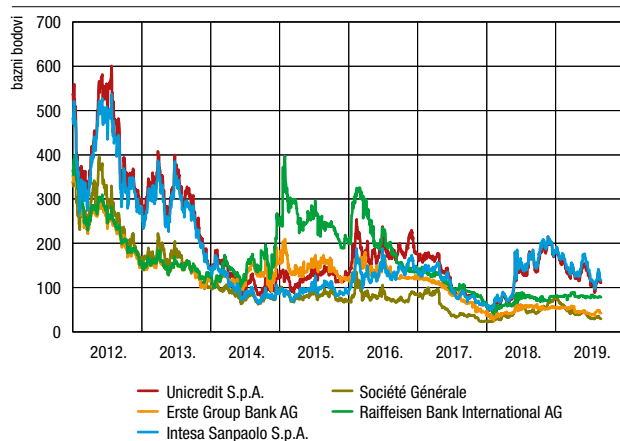
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

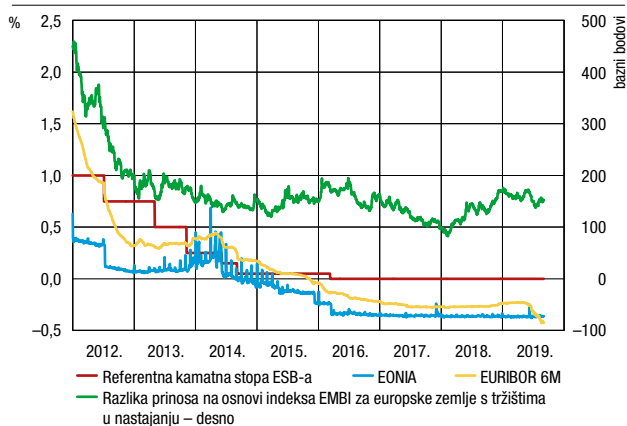
Izvor: HNB

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

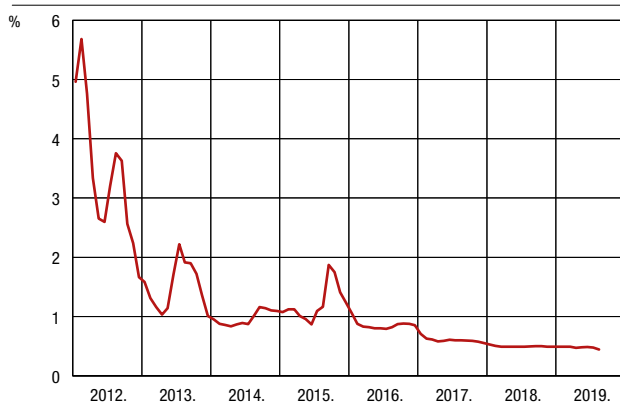

Napomena: EMBI je indeks J. P. Morgana koji pokazuje razliku između prinosa na državne vrijednosne papire europskih zemalja s tržištima u nastajanju i prinosa na nerizične vrijednosne papire razvijenih zemalja.

Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

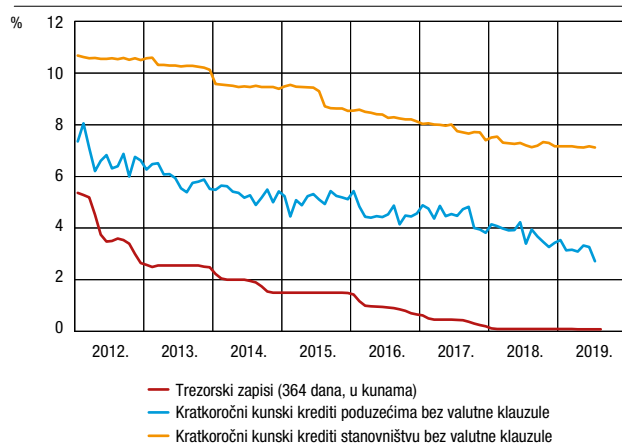
Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankovnom tržištu (ZIBOR 3 mj.)

mjesečni prosjeci jednostavnih dnevnih prosjeka kotacija banaka

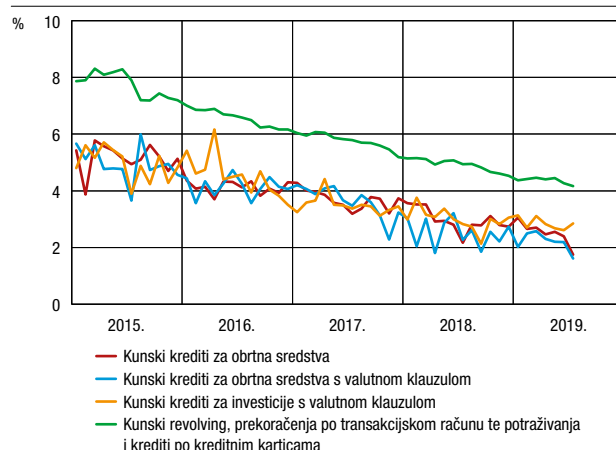
Izvor: HNB

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

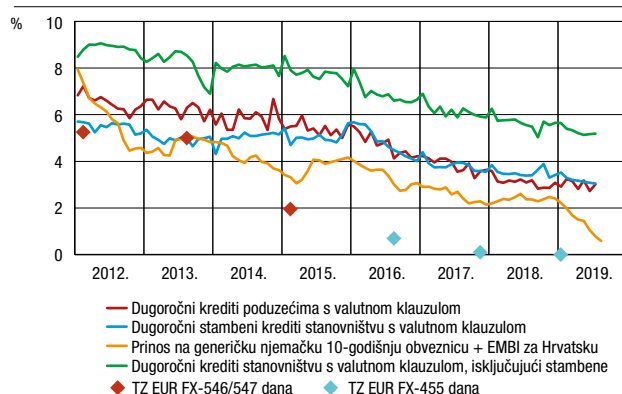
Izvori: MF; HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

Izvor: HNB

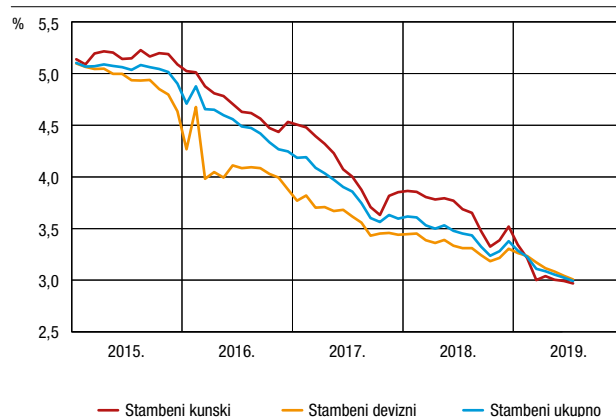
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

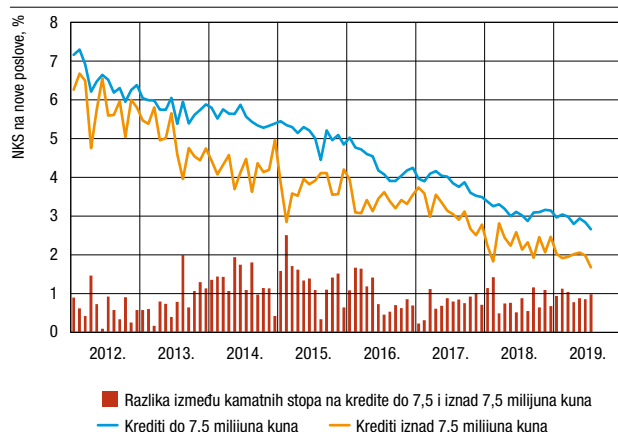
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

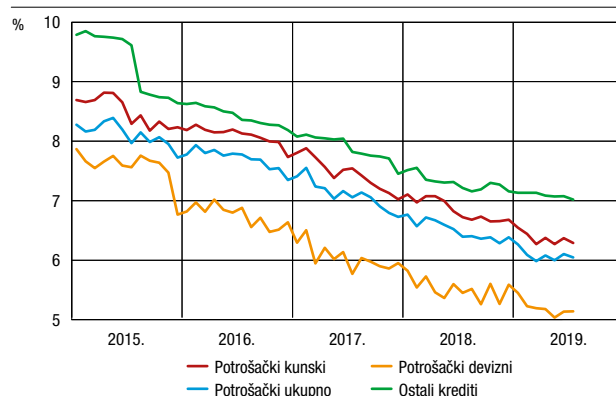
Izvor: HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

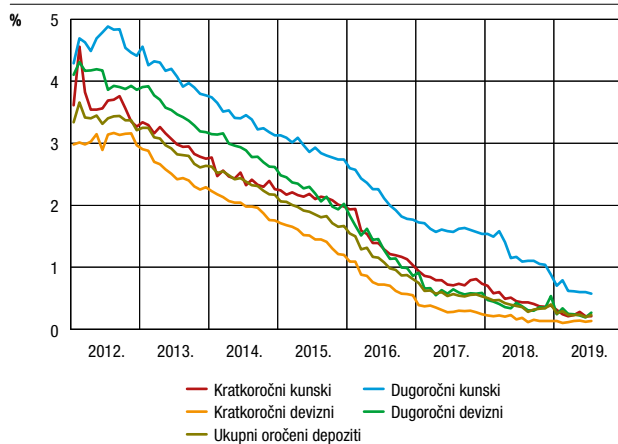
Izvor: HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

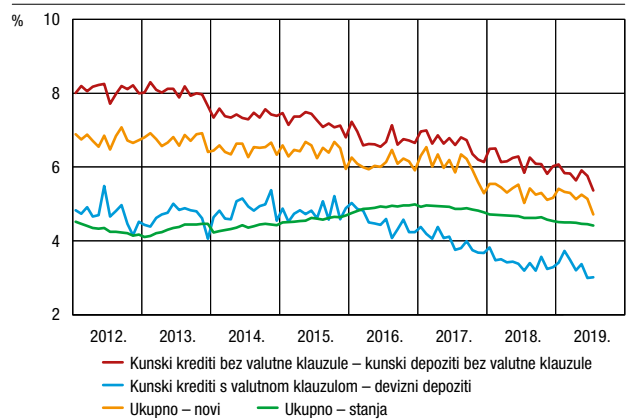

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

Izvor: HNB

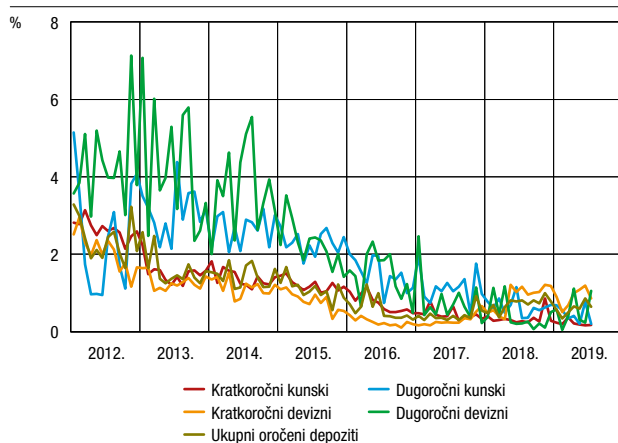
Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

Izvor: HNB

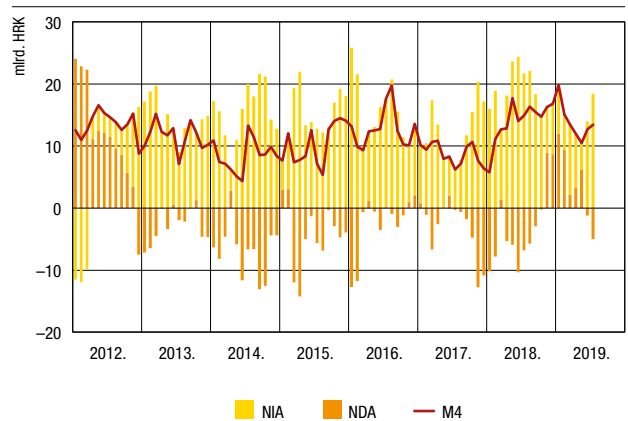
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

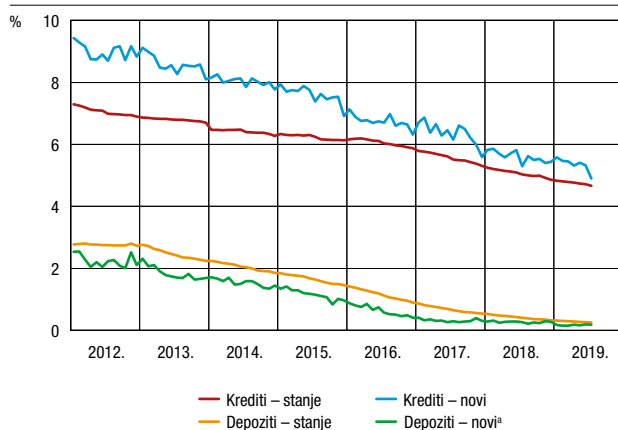
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

Izvor: HNB

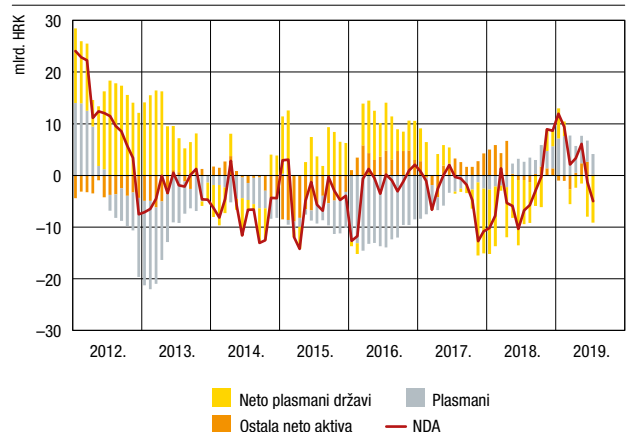
Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

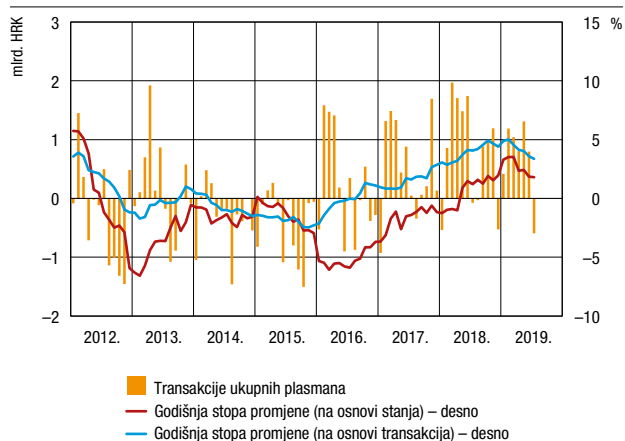
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

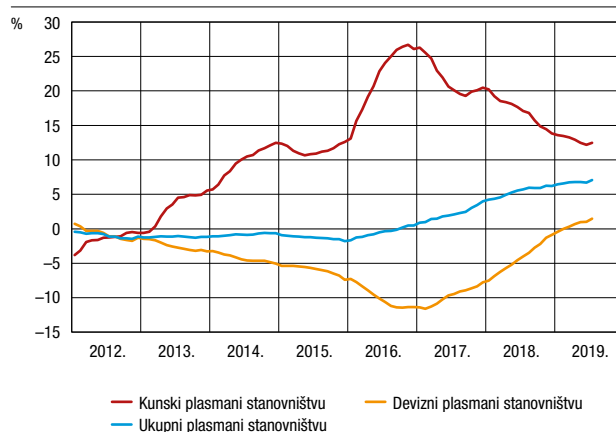
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

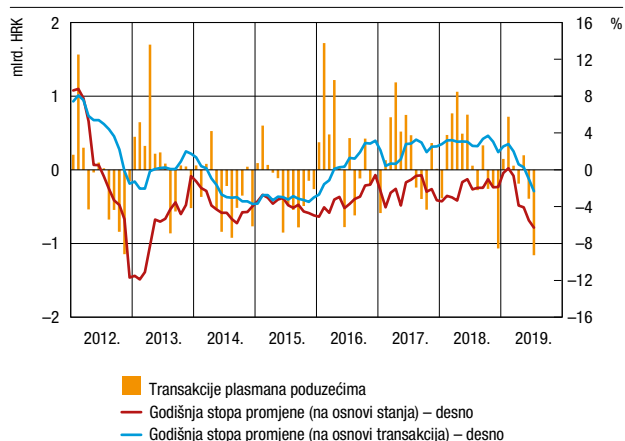
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

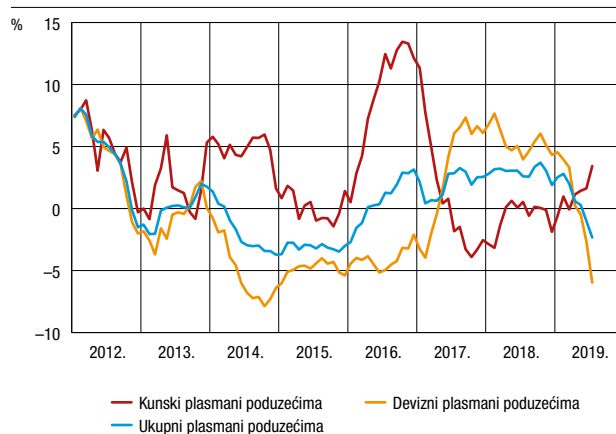
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

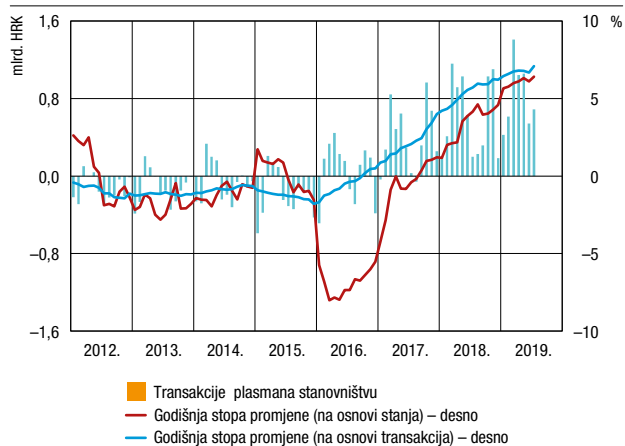
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

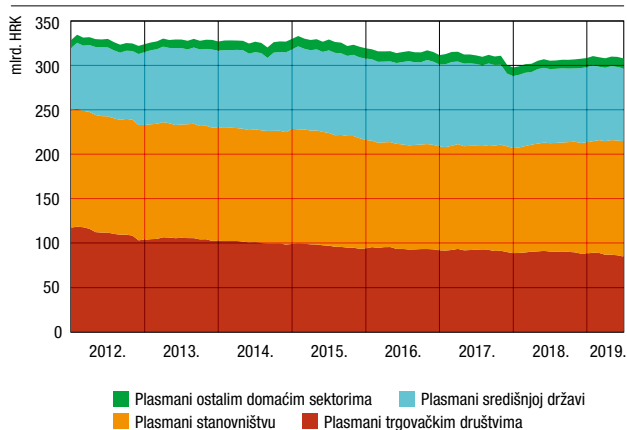
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

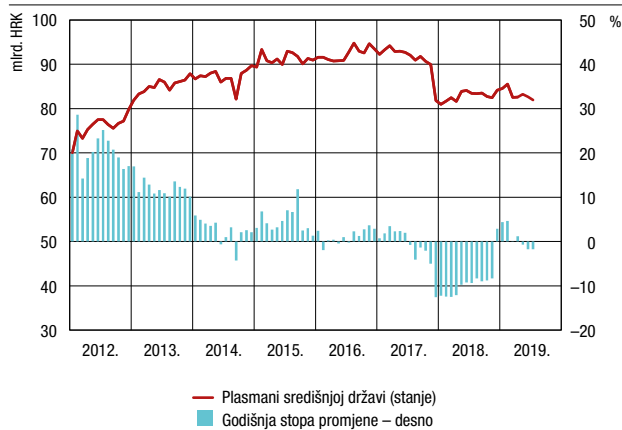

Izvor: HNB

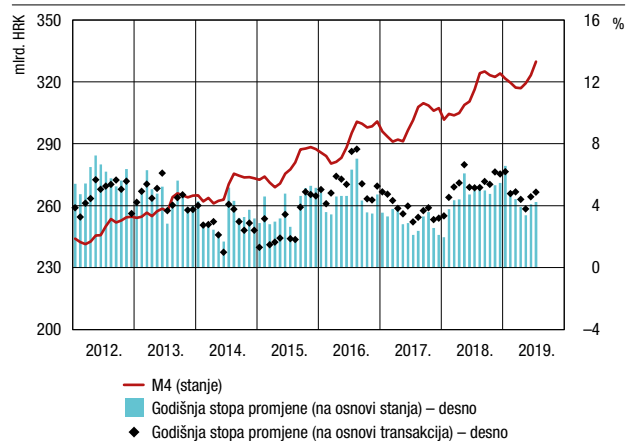
Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

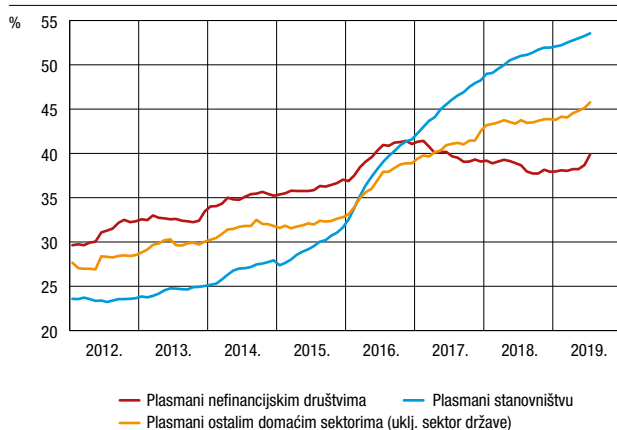
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

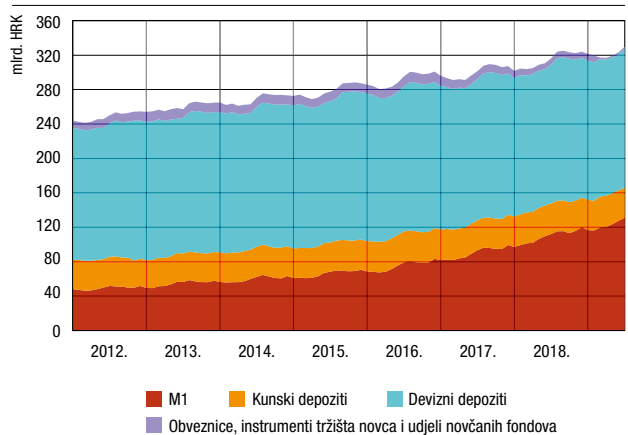
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

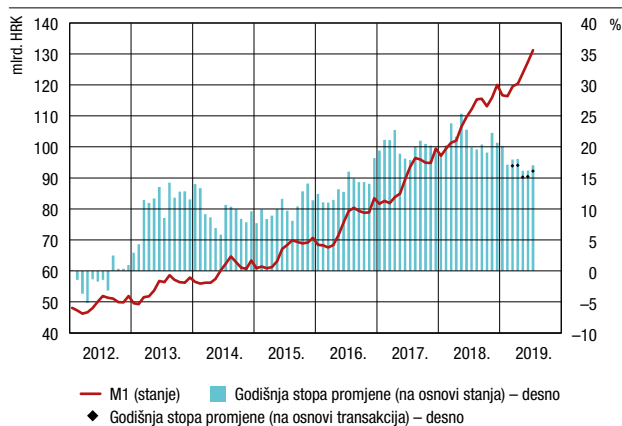
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

Izvor: HNB

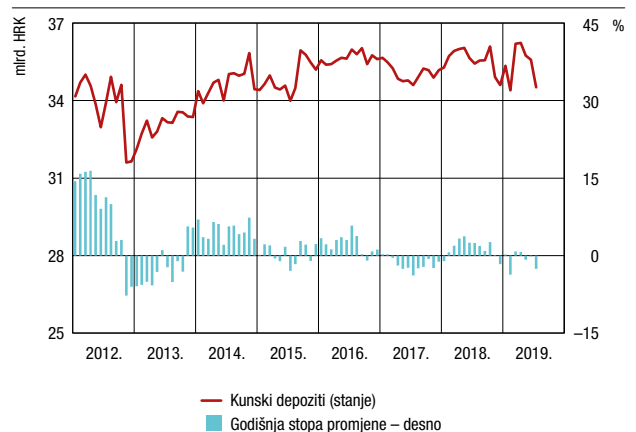
Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

Slika 48. Novčana masa (M1)

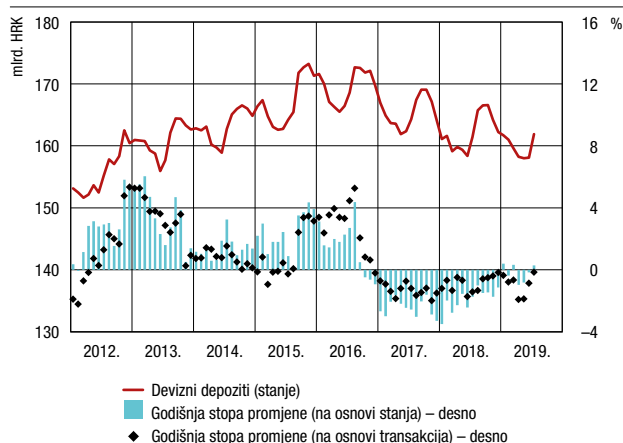
Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

Izvor: HNB

Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

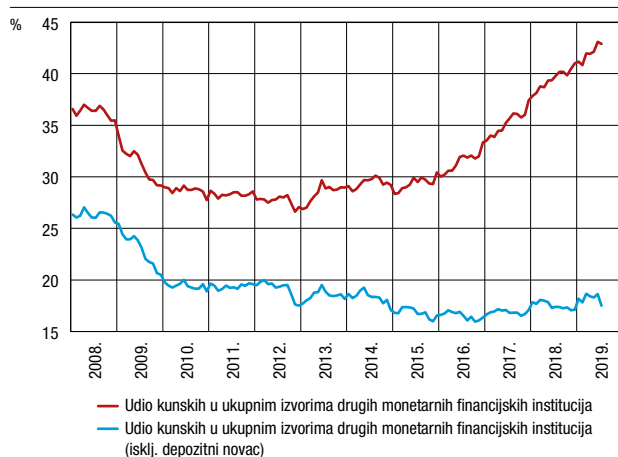
Izvor: HNB

Slika 52. Devizni depoziti

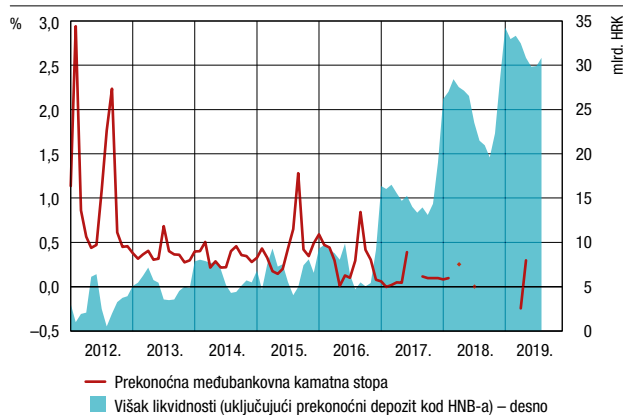
Izvor: HNB

Slika 53. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

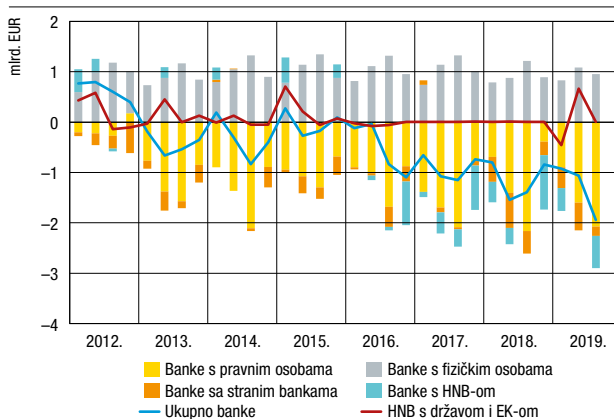
Slika 54. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

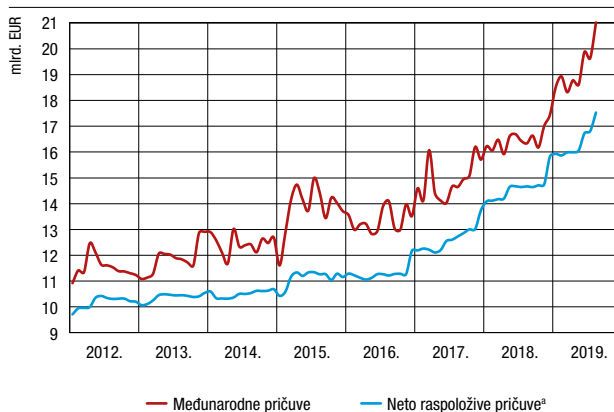
Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj i kolovoz.

Izvor: HNB

Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

* NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

preliminarni podaci, u milijunima eura

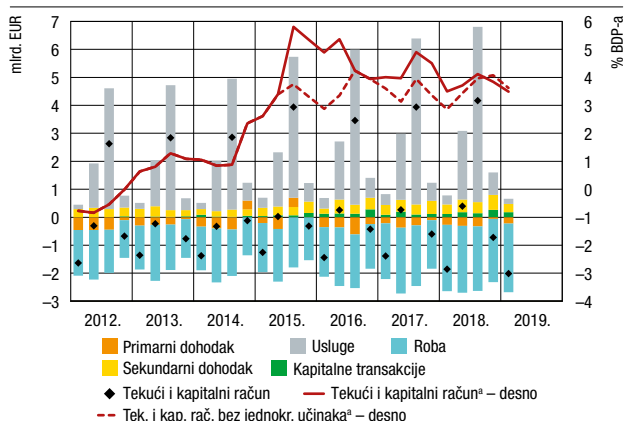
	2018.	1. tr. 2019.*	Indeksi	
			2018./2017.	1. tr. 2019./2018.
Tekuće transakcije	1.267,5	1.041,4	74,5	82,2
Kapitalne transakcije	709,7	776,6	140,1	109,4
Financijske transakcije (bez pričuva)	-109,2	-81,1	10,8	74,3
Međunarodne pričuve HNB-a	1.545,0	1.484,8	59,6	96,1
Neto pogreške i propusti	-541,4	-414,4	87,1	76,5

* Odnosi se na zbroj posljednjih četiriju tromjesečja.

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

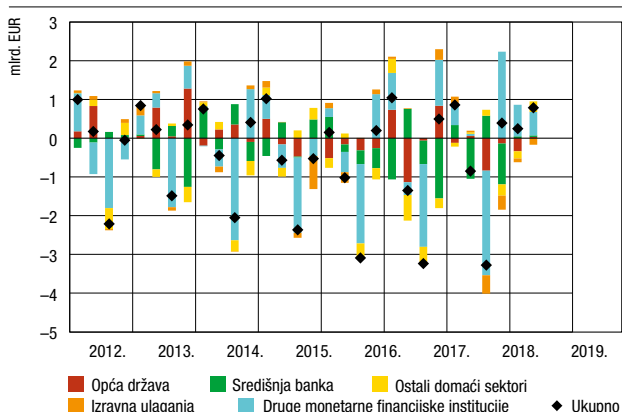

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

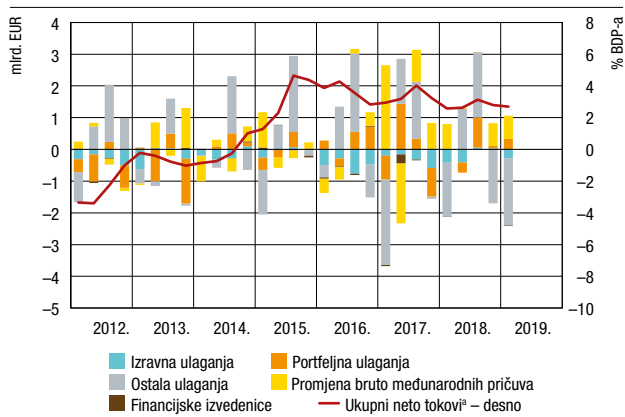
Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj i svibanj.

Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

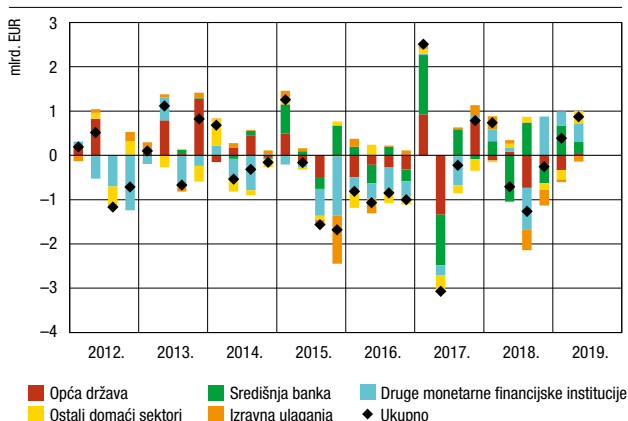

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

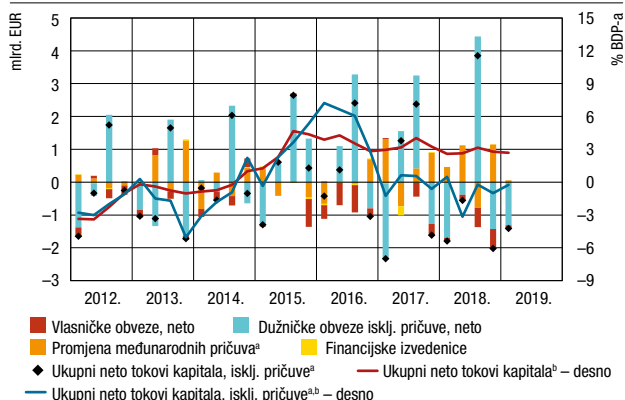
Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za drugo tromjesečje 2019. odnose se na travanj i svibanj.

Izvor: HNB

Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

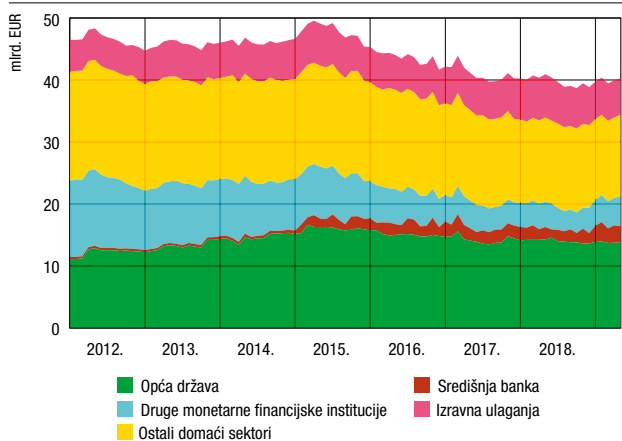
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

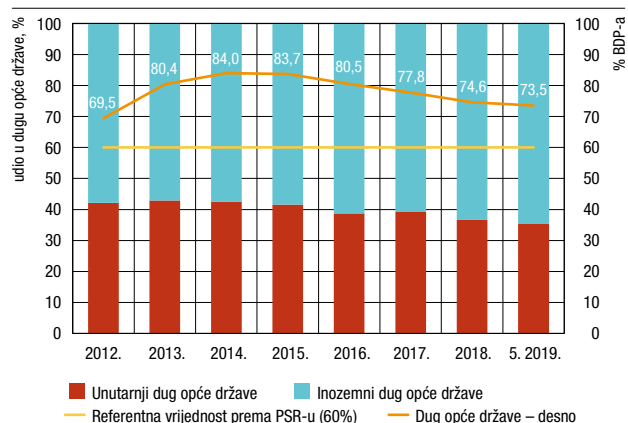
Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno sa svibnjem 2019.

Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I.–III. 2018.	I.–III. 2019.
Ukupni prihodi	39.159	41.995
Izravni porezi	5.741	6.303
Neizravni porezi	15.242	16.594
Socijalni doprinosi	11.038	11.425
Ostalo	7.138	7.674
Ukupni rashodi	41.599	44.398
Socijalne naknade	14.521	14.811
Subvencije	2.107	2.130
Kamate	2.228	2.130
Naknade zaposlenicima	10.448	10.999
Intermedijarna potrošnja	7.202	7.605
Investicije	2.103	2.629
Ostalo	2.991	4.095
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-2.441	-2.403

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I.–V. 2018.	I.–V. 2019.
1. Prihodi	56.714	63.415
2. Prodaja nefinancijske imovine	222	348
3. Rashodi	56.815	61.781
4. Nabava nefinancijske imovine	1.122	1.691
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	-1.000	291

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	V. 2018.	V. 2019.
Ukupna promjena duga	-4.551	2.133
Promjena unutarnjeg duga	-828	4.847
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-27	135
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-1.456	6.710
– Krediti	682	-1.889
Promjena inozemnog duga	-3.723	-2.714
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-127	45
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-734	-865
– Krediti	-2.862	-1.894
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-612	-440

Izvor: HNB

Znakovi

–	– nema pojave	Ø	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak